

Életem mindig a közösségi életben való részvételről és a művelődésről szólt

Interjú Lezsák Sándornéval

Závogyán Magdolna: *Melyek az első kulturális élményei, hogyan került kapcsolatba a kultúrával, a közösségi művelődéssel?*

Lezsák Sándorné: Mint minden ember, én is beleszülettem egyfajta kultúrába, élethelyzetbe. Édesapám művelt, intelligens ember volt, a 40-es évek végén jegyzőnek készült, de a Rákosi-rendszer ellehetetlenítette. Könyvek közt nőtem fel, sokat olvastam. Az általános iskolában mindig részt vettem a közösségi életben, az ünnepségeken szavaltam, az énekarban énekeltem, úttörő-vezető voltam, sportszakkörökre, versenyekre jártam. A gimnáziumi éveket Kecskeméten töltöttem, színházbérletem volt a Kecskeméti Katona József Színházba. Érettségi után beléptem a lakiteleki Színjátszó Körbe. Férjhezmenetelem után – mivel a férjem, Lezsák Sándor a lakiteleki Művelődési Ház népművelője volt másodállásban, ahol rendszeresen író-olvasó találkozókát szervezett – háziasszonya, vendéglátója voltam íróknak, költőknek, közéleti személyiségeknek. Részt vettem az MDF

szervezésében, munkájában, majd a 90-es évek elején elindítottuk a lakiteleki Népfőiskola Alapítványt. Elmondhatom, hogy életem szinte mindig a közösségi életben való részvételről, a művelődésről szólt.

Z. M.: *Az Ön számára mit jelent a kultúra, a közösségi szerepvállalás? Milyen szerepet játszik az életében?*

L. S.: Hitet, reményt, szeretetet, családot, munkát, tudást, ismeretátadást.

Kultúránk, az ősi magyar múltban, a kereszténységben gyökerezik, melynek hármasság tanítása: hit, remény, szeretet. Hit kell, lelkesedni tudó emberek, akik le akarnak tenni valamit a közös asztalra. Hit az önzetlenül végzett munkában, remény, hogy e munkával olyan közösségeket hozunk létre és támogatunk, melyeket nem a gyűlölet, hanem egymás tisztelete, a szeretet vezérel.

Ahhoz, hogy nemzetünk és kultúránk fennmaradjon, szeretetben és hűségben élő családok kellenek és olyan éltető közösségek, melyeknek gyökerei a múltunkból, gazdag



kultúránkból táplálkoznak. Fontosnak tartom a hagyományainkban rejlő többszáz éves tudást, a hit- és hiedelemvilágban fellelhető értékrend átörökítését. A magyar népzene és néptánc megőrzését, ápolását. Az utóbbi százötven évben a népzene gyűjtők közel negyedmillió népdalt, táncdallamot rögzítettek, ekkora katalógizált dallamanyaggal egyedül mi rendelkezünk a világban. Az anyag a Zenetudományi Intézetben található, Kodály és Bartók gyűjtései még gramofonról szólnak. Magam is aktív néptáncos vagyok: 1993-ban



Kösöntyü Néptáncsoport fellépése az I. Kárpát-medencei Önkéntes Tűzoltózenekari Találkozóán

megalapítottam és Fantoly Gyula szakmai vezetésével irányítjuk a Népfőiskola Kösöntyü Néptáncsoportját, vezetjük az élőzenés táncházakat. Járjuk a csoporttal Kárpát-medence magyarlakta településeit, táncoljuk táncaikat, ismerjük viseletüket, hagyományörzők tanítanak nyári táborainkban. 2000 óta tagja és táncosa vagyok a többszörösen kiválóra minősült Kecskeméti Kurázi Táncműhelynek is, mellyel számos nemzetközi fesztiválon képviseltük Magyarországot táncos kultúráját.

Z. M.: *Mi a véleménye a Nemzeti Művelődési Intézet munkájáról? A szakmai feladatai közül melyeket érzi meghatározónak, irányadónak, követendőnek?*

L. S. A Művelődési Intézet több mint hetvenéves intézmény. Mai arculatát három olyan személyiség határozza meg, akiket jól ismerhettem, akik személyes barátaink voltak. Az alapító Illyés Gyula, aki 1946 júliusában megalapította a Magyar Népi Művelődési Intézetet,

majd a rendszerváltás utáni egykori igazgatók, Halász Péter néprajzkutató és Beke Pál, akiknek munkáját a Nemzeti Művelődési Intézet mai vezetői folytatják Závogyán Magdolna igazgató asszony irányításával.

Az intézmény alapfeladata a közösségi művelődés szakmai, módszertani fejlesztése, a nemzet kulturális hagyományainak továbbvitele, a helyi közösségek kulturális, társadalmi aktivitásának támogatása. Az elmúlt évek alatt az intézmény létrehozta megyei irodáit, rendszeresen megjelenik folyóirata, folyamatban van a Kárpát-medencei hálózat kialakítása. Munkája színes és sokrétű. Kapcsolatot tart a helyi értéktár bizottságokkal, útnak indította Kapunyitogató Programját, illetve a Komatál Programot, amely feleleveníti az édesanyák szülés utáni segítségét, a keresztlők hagyományát. A Pajtaszínház Program az amatőr színjátszókat támogatja, egy másik programjuk a bábcsoportok újraélesztését tűzte

ki célul. A kulturális közfoglalkoztatási programjukban több mint 30.000 ember fordult meg az öt év alatt. A sikeres Lázár Ervin programban pedig az előadó-művészetet szerető és értő generáció kinevelése érdekében színházi látogatásokra és a felkészítő képzésekre várják a pedagógusokat.

Z. M.: *Hogyan jellemezné a lakiteleki Népfőiskola Alapítvány és a Nemzeti Művelődési Intézet kapcsolatát?*

L. S. A Kormány döntése alapján 2016. december 31-én megszűnt a Nemzeti Művelődési Intézet költségvetési szervként. Az állami közfeladatot és szakmai tevékenységét 2017. január elsejétől nonprofit kft. formában látja el. A működéshez kapcsolódó támogatást az Emberi Erőforrások Minisztériuma finanszírozza, a nonprofit kft. felügyeletét 2017-től, a vele hosszú évek óta szakmai partnerségben álló, a kft-ét alapító Népfőiskola Alapítvány kuratóriuma látja el.



Lezsák Sándorné a Komatál Program díjátadóján 2019 áprilisában

A Népfőiskola 1991-es alapítása óta együtt dolgozott a Beke Pál által vezetett intézettel. Együtt indítottuk azt a képzési formát a Népfőiskolán, többek között a Karácsony Sándor Kollégiumot, a Wesselényi Kollégiumot majd később a Tessedik Sámuel Kollégiumot, melynek hallgatói segítették a szakmai változtatás módszertani előkészítését.

Együttműködésünk azóta is folyamatos. Közös feladatunk a Kárpát-medencei hálózat kiépítése, ennek előkészítése történt az elmúlt hat évben. A Népfőiskola Alapítvány a Művelődési Intézet oktatási tevékenységének, konferenciáinak, számos kiállításának

helyszíne kulturált oktatótermeivel, szállodájával, valamint a résztvevők étkezésének biztosításával. Gyógyvizünk, lovardánk, sportolási lehetőségeink pedig a pihenést, kikapcsolódást biztosítják.

Z. M.: A közelmúltban készült el a Nemzeti Művelődési Intézet székháza Lakiteleken. Milyen gondolatok fogalmazódtak meg Önben az épület kapcsán?

L. S. A Népfőiskola Alapítvány mint tulajdonos kiemelt kormányzati beruházásként megépíttette a Nemzeti Művelődési Intézet országos székházát Lakiteleken a Hungarikum Ligetben, ahova az intézet 2020 májusában be is költözhetett. A Závogyán Magdolna

által megálmodott és Szabó János tervei alapján épült székház az alföldi tájba illő, gyönyörű épület. Külsőjében, mind belső tereiben őrzi, és meg is jeleníti a magyar kultúra kiemelkedő értékeit. Munkájában viszont a XXI. századi technikát használja. Mind építészetben, mind munkában követendő példát mutat.

Z. M.: Mit gondol a közösségi művelődés társadalmi szerepéről, megítéléséről? Milyen helyzetben van most a közművelődés? Hogyan képzeli el a terület jövőjét?

L. S. A közösségi művelődés a társadalmi előrehaladás egyik biztosítója. Segíti az emberek cselekvőképességének, együttműködésének, ítéletalkotásának fejlesztését. A Nemzeti Művelődési Intézet jó úton halad. Szükségesnek tartom a fiatalság és a Kárpát-medencei magyarság minél szélesebb körű bevonását a nemzetépítő munkába. Az ismeretbővítést és a munkába, a magyar kultúrába vetett hit erősítését. Egy elbeszélés szerint megkérdezték a kínai császárt, hogy mi kell ahhoz, hogy valaki megnyerjen egy háborút. Három dolog, mondta a császár: fegyver, élelem, és a nép hite. Ha a három közül kettőt oda kellene adnom, gondolkodás nélkül oda adnám a fegyvert és az élelmet. Mert ha elvesz a nép hite, akkor elveszett az ország. Az önzetlen munkába vetett hitet tartom a legfontosabbnak, s akkor él nemzet e hazán.

LEZSÁK SÁNDORNÉ a Népfőiskola Alapítvány egyik alapítója, 1995 óta ügyvezető igazgatója. 1993-ban megalapítja, és Fantoly Gyula szakmai vezetésével irányítja a Népfőiskola Kösöntyű Néptáncsoportját, vezeti az élőzenés táncházakat, viseletbemutatókat. A Néptáncsoport 2017-ben felvételt nyert a Bács-Kiskun Megyei Értéktárba. Projektvezetője a 2013-ban elindult 30 milliárd forintos kiemelt kormányzati beruházásnak, melynek során több épület mellett 2020 májusára felépült a Nemzeti Művelődési Intézet országos központja Lakiteleken a Hungarikum Ligetben. A Népfőiskola Alapítvány 2003-ban Magyar Örökség díjat kapott.